

23.09.2024

Dnro 2864/03.04.04.04.19/2022

Asia

Jätelain mukaista hallintopakkoa koskeva valitus

Valittaja**Päätös, josta valitetaan**

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös 14.9.2022, PIRELY/72/2020

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) on jätelain 126 §:n nojalla määrännyt, että [REDACTED] on lopetettava asumisessa syntyvien sako- ja umpikaivolietteiden kuljettaminen yhden kuukauden kuluttua todisteellisen tiedoksisaannin vastaanottamisesta.

ELY-keskus on asettanut päävelvoitteen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon, jonka kiinteänä peruseränä on 2 000 euroa. Lisäeränä on 500 euroa jokaiselta alkavalta kuukaudelta velvoitteen laiminlyönnin jatkuessa asetetun määräajan jälkeen.

Päätöksen perustelujen mukaan alueellisen jätehuoltolautakunnan toimialueella (pois lukien Nokian kaupunki) on siirrytty kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen asumisessa syntyvien sako- ja umpikaivolietteiden osalta 1.1.2017 alkaen. Jätehuoltoviranomaisen tietoon on tullut, että asumisessa syntyviä sako- ja umpikaivolietteitä kuljettavat muutkin kuin Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kilpailuttamat kuljettajat. Pälkäneen kunnalta saatujen tietojen mukaan asianosainen ei ole noudattanut annettua kehotusta lopettaa kuljetuksia eikä ole esittänyt pätevää syytä menettelylleen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Päätös on kumottava. Toissijaisesti asia on palautettava ELY-keskukselle uudelleen käsiteltäväksi. Päätöksen täytäntöönpano on kiellettävä.

Suomen oikeuden mukaan oikeuksia ja velvollisuuksia voi olla vain luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä. Viranomainen ei voi asettaa

liikkeenharjoittajalle velvollisuuksia käyttämällä päätöksessään toiminimeä. Päätös koskee [REDACTED], joka ei voi olla liiketoiminnan lopettamista koskevan velvollisuuden tai asetetun ja mahdollisesti maksettavaksi määrättävän uhkasakon maksuvelvollisena. Velvollisuuksien oikeana kohteena tulisi olla [REDACTED] liiketoiminnan harjoittajana.

ELY-keskuksen päätös perustuu virheelliseen käsitykseen jätehuoltoviranomaisen aikaisempien päätösten perustuslainmukaisuudesta. ELY-keskus on jättänyt huomioimatta perustuslaillisen ongelman viranomaispäätösten ja perustuslaissa taatun oikeuden harjoittaa elinkeinotoimintaa välisestä suhteesta. Tämä pohdinta tulisi suorittaa viranomaisessa, jotta valittajalla olisi mahdollisuus ottaa kantaa pohdinnan argumentointiin ja lopputulokseen. Valituksessa on viitattu [REDACTED] vuonna 2019 julkaistuu selvitykseen ” Perustuvatko Tampereen kaupungin alueellisen jätehuoltoviranomaisen lietekuljetusjärjestelmää koskevat päätökset ja niiden perusteet tosiasioihin ja jätelain vaatimuksiin?”.

ELY-keskus ei ole perustellut, miten se on harkinnut tapauksen tosiseikkojen vaikuttavan uhkasakon määrään. ELY-keskus ei ole arvioinut velvoitteen täyttämiseen liittyvän julkisen edun tärkeyttä ja kiireellisyyttä, vaikka sen tiedossa on ollut lietekuljetuksen jatkuminen useiden vuosien ajan. Asiassa ei ole esitetty selvitystä siitä, että lietekuljetuksesta olisi valittajan toimesta aiheutunut minkäänlaista haittaa tai vahinkoa ympäristölle. Valittajan maksukyvyistä ei ole pyydetty selvitystä.

Lausunnot ja selitykset

ELY-keskus on lausunnossaan muun ohella todennut, että alueelliselle jätehuoltolautakunnalle on valvonta-asian vireillepanon liitteinä toimitettu valvottavan päätöksen vastaisesti toimineilta toiminnanharjoittajilta laskuja, joista neljässä on nimetty laskun saajaksi [REDACTED]. ELY-keskus katsoo, että kyseinen, valvottavan päätöksen vastaisesti laskuttanut toimija on tosiasiallisesti harjoittanut kyseistä toimintaa ja valituksenalainen päätös on siten kohdistettu siihen tahoon, jolla on tosiasialliset mahdollisuudet noudattaa sekä aikaisemmin annettua kehoitusta että sittemmin annettua päätöstä.

Valittaja on antanut selityksen.

Hallinto-oikeuden välipäätös

Hallinto-oikeus on 18.1.2023 antamallaan välipäätöksellä 81/2023 jättänyt tutkimatta valittajan täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Ajan kulumisen vuoksi hallinto-oikeus pidentää päävelvoitteelle asetettua määräaikaan siten, että velvoitetta on noudatettava kuukauden kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista.

Perustelut

Sovellettavat säännökset ja lain esityöt

Jätelain 36 §:n 1 momentin mukaan kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu (*kunnan järjestämä jätteenkuljetus*). Pykälän 2 momentin mukaan jätteen saa kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ottaa kuljetettavakseen vain kunta tai jätteen kuljettaja, joka toimii kunnan lukuun.

Jätelain 126 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa.

Jätelain 129 §:n 1 momentin mukaan valvontaviranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään tai kielletään.

Uhkasakkolain 8 §:n mukaan uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle uhkasakkolaiksi (HE 63/1990 vp.) 8 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että uhkasakon suuruus on harkittava siten, että sen voidaan olettaa johtavan päävelvoitteen täyttämiseen. Suuruutta harkittaessa olisi ensinnäkin otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus. Tällä tarkoitetaan velvoitteen täyttämiseen liittyvän julkisen edun tärkeyttä ja kiireellisyyttä sekä vaadittavien toimien laajuutta ja kalleutta. Jos vaadittavat toimet edellyttävät kalliita korjaus- ja muutostöitä, tehosteena ei olisi käytettävä niin pientä uhkasakkoa, että se muutostöiden vaatimien kustannusten vuoksi houkuttelee päätöksen noudattamatta jättämiseen. Toiseksi olisi otettava huomioon velvoitetun maksukyky. Julkisen edun tärkeys ja päävelvoitteen täyttämisen kiireellisyys saattavat olla syynä siihen, että on perusteltua käyttää velvoitetun maksukykyyn nähden korkeaa uhkasakkoa. Vaikka maksukyky on yksi uhkasakon suuruuteen vaikuttava tekijä, tarkoituksena ei ole, että velvoitetun maksukyky olisi yksityiskohtaisesti selvitettävä asettamisvaiheessa.

Hallintolain 44 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan kirjallisesta päätöksestä on käytävä selvästi ilmi asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu.

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Tampereen yhdyskuntalautakunnan jätehuoltojaosto (nykyisin alueellinen jätehuoltolautakunta) on jätelain 23 §:n tarkoittamana kunnan jätehuoltoviranomaisena määrännyt, että sen toimialueella sako- ja umpikaivolietteiden (nykyisin saostus- ja umpisäiliöliete) kiinteistöittäinen kuljetus toteutetaan Nokiaa lukuun ottamatta kunnan järjestämänä kuljetuksena.

Alueellisen jätehuoltolautakunnan tietoon on tullut, että asumisessa syntyvien saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljettamista ovat hoitaneet muutkin kuin Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kilpailuttamat yritykset. Tämän johdosta alueellinen jätehuoltolautakunta on pyytänyt ELY-keskusta laittamaan vireille valvontamääräystä koskevan asian jätelain 36 §:n noudattamiseksi.

Asiakirjoista ilmenee, että valittaja on kuljettanut asumisessa syntyviä saostus- ja umpisäiliölietteitä, vaikka hän ei ole ollut Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kilpailuttama toimija eli jätelain 36 §:n 2 momentin mukainen kunnan lukuun toimiva kuljettaja.

Asiassa on ensinnäkin arvioitava, käykö valituksenalaisesta päätöksestä hallintolain 44 §:n 1 momentin 2 kohdan edellyttämällä tavalla selvästi ilmi se asianosainen, johon päätös välittömästi kohdistuu. Valituksenalaisella päätöksellään ELY-keskus on velvoittanut [REDACTED] lopettamaan saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljettamisen annettuun määräaikaan mennessä ja asettanut veloitteen tehosteeksi uhkasakon.

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä (YTJ) saatujen tietojen perusteella [REDACTED] harjoittaa tieliikenteen kuljetuksia toiminimellä [REDACTED], jonka kotipaikka on Pälkäne. ELY-keskuksen lausunnon liitteinä toimittamista 7.7.2017, 18.10.2017 ja 29.5.2018 päivätyistä laskuista ilmenee, että valittaja on käyttänyt elinkeinotoiminnassaan nimeä [REDACTED]. Valituksenalaisessa päätöksessä on mainittu [REDACTED] osoite [REDACTED], joka käy ilmi myös edellä mainituista laskuista. Tässä tapauksessa nimen [REDACTED] käyttämisen ei ole katsottava olevan sellainen virhe, jonka vuoksi asia tulisi palauttaa ELY-keskukselle uudelleen käsiteltäväksi. Päätöksestä on katsottava käyvän hallintolain 44 §:n 1 momentin 2 kohdan edellyttämällä tavalla riittävän yksilöidysti ilmi, että asianosainen, johon asetettu velvoite ja uhka kohdistuvat, on valittajana oleva [REDACTED].

Asian ratkaisun kannalta olennaista on ollut se, onko valittaja ollut kunnan lukuun toimiva jätteen kuljettaja. Näin ollen asiassa ei ole ollut tarpeen selvittää sitä, onko valittajan lietekuljetuksista aiheutunut haittaa ympäristölle. Kun otetaan huomioon pääveloitteen laatu ja laajuus sekä asetetun uhkasakon suuruus, valittajan maksukykyä ei ole ollut tarpeen selvittää yksityiskohtaisemmin uhkasakon asettamisvaiheessa. Päätöstä ei ole myöskään syytä kumota siitä syystä, ettei asetetun uhkasakon määrää ole tarkemmin perusteltu. Koska valittaja ei ole ollut kunnan lukuun toimiva toimija eikä valittaja ole noudattanut ELY-keskuksen kehotusta saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusten lopettamisesta annettuun määräaikaan

mennessä, ELY-keskuksella on ollut laissa säädetyt perusteet asettaa valittajalle valituksenalaisen päätöksen mukainen päävelvoite ja asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakko. ELY-keskus on voinut kokonaisharkinnassaan päätyä päätöksestä ilmenevän suuruisen uhkasakon asettamiseen. Vaikka päätöksellä on kielletty saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljettaminen, päätöksellä ei voida katsoa puuttuvan lainvastaisesti valittajan elinkeinon harjoittamisen vapauteen.

Päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen. Päätöstä ei ole syytä kumota.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Uhkasakkolaki 6 §, 7 § 1 momentti ja 9 §
Hallintolaki 31 § ja 45 §
Toiminimilaki 1 § 1 momentti
Suomen perustuslaki 18 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (hallintovalitus, valituslupa).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Maarit Tiihonen

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Maria Jokinen ja Maarit Tiihonen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös

Asiamies:
saantitodistuksin

Jäljennös

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
sähköpostitse

Tiedoksi

Tampereen alueellinen jätehuoltolautakunta
sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu

270 euroa, laskutetaan myöhemmin

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinnumero: 029 56 42210
Faksi: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soitettaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

23.09.2024

Dnro 2915/03.04.04.04.19/2022

Asia

Jätelain mukaista hallintopakkoa koskeva valitus

Valittaja

[REDACTED]

Päätös, josta valitetaan

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös 14.9.2022, PIRELY/65/2020

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) on määrännyt jätelain 126 §:n nojalla, että [REDACTED] on lopetettava asumisessa syntyvien sako- ja umpikaivolietteiden kuljettaminen yhden kuukauden kuluttua todisteellisen tiedoksisaannin vastaanottamisesta.

ELY-keskus on asettanut päävelvoitteen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon, jonka kiinteänä peruseränä on 2 000 euroa. Lisäeränä on 500 euroa jokaiselta alkavalta kuukaudelta velvoitteen laiminlyönnin jatkuessa asetetun määrääjän jälkeen.

Päätöksen perustelujen mukaan alueellisen jätehuoltolautakunnan toimialueella, Nokiaa lukuun ottamatta, on siirrytty kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen asumisessa syntyvien sako- ja umpikaivolietteiden osalta 1.1.2017 alkaen. Jätehuoltoviranomaisen tietoon on tullut, että asumisessa syntyviä sako- ja umpikaivolietteitä kuljettavat muutkin kuin Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kilpailuttamat kuljettajat. Tampereen Vesi Oy:ltä saatujen tietojen perusteella asianosainen ei ole noudattanut annettua kehotusta lopettaa kuljetuksia eikä ole esittänyt pätevää syytä menettelylleen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Päätös on kumottava ja asia on palautettava ELY-keskukselle uudelleen käsiteltäväksi. Valittajalle on korvattava 2 500 euroa oikeudenkäyntikuluja ja oikeudenkäyntimaksun määrä.

Päätöksellä on asetettu uhkasakko kahdelle eri toimijalle. [REDACTED] ei harjoita jätteenkuljetustoimintaa, vaan sen toimialana on yhdistetty karjatalous ja

viljanviljely. [REDACTED] on oma LY-tunnus (oikeastaan y-tunnus) ja se on erikseen vero- ja arvonnäisäverovelvollinen. [REDACTED] on rekisteröitynyt jätehuoltorekisteriin. ELY-keskus on saanut Tampereen Vedeltä tiedot lainvastaisesti. Tampereen alueellisen jätehuoltolautakunnan päätös vuodelta 2013 on Suomen perustuslain vastainen. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2018/85 ei määrittele wc-kaivojätettä yhdyskuntajätteeksi. Kunnallisessa jätekuuljetusjärjestelmässä kuntien omistamalle yksityisoikeudelliselle osakeyhtiölle muodostuu monopoli, kartelli ja suljetut markkinat, jotka EU:n Rooman sopimus kieltää. Suomen perustuslain 18 § kieltää yritystoiminnan rajoittamisen.

Valittaja on ELY-keskuksen tarkastuksen yhteydessä ilmoittanut, että kaivojen tyhjennyksiin yksityistalouksissa on sisältynyt kaivojen korjaus- ja huoltotöitä sekä neuvontaa, jota kunnan järjestämä jätteenkuuljetus ei kata. Kriisiajan huoltovarmuuden kannalta on huomioitava, että valittajan kalusto ja toiminta on merkitty huoltovarmuuskeskuksen rekisteriin. Valittaja on Pirkanmaalla ainoa urakoitsija, jolla on mahdollisuus kalkkistabilointiin ja peltolevitykseen. Tämä toiminta on tärkeää, jos kunnallisessa vastaanotossa tulee ongelmia.

Valituksen liitteenä on ollut korkeimman hallinto-oikeuden päätökset 2.11.2017 taltionumero 5575 ja 2.11.2017 taltionumero 5579.

Lausunnot ja selitykset

ELY-keskus on antanut lausunnon.

Valittaja on antamassaan selityksessä muun ohella todennut, että Tampereen Vedeltä saadut tiedot ovat merkityksettömiä asian käsittelyn kannalta, koska tiedoissa ei ole eritelty lietemääriä, jotka ovat tulleet korjaus- sekä huoltotoiminnasta ja ovat olleet yritysätteitä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen oikeudenkäyntikuluvaatimuksineen.

Ajan kulumisen vuoksi hallinto-oikeus pidentää päävelvoitteelle asetettua määräaikaa siten, että velvoitetta on noudatettava kuukauden kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Jätelain 36 §:n 1 momentin mukaan kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu (*kunnan järjestämä jätteenkuuljetus*). Pykälän 2 momentin mukaan jätteen saa kunnan järjestämässä jätteenkuuljetuksessa ottaa kuuljetettavakseen vain kunta tai jätteen kuuljettaja, joka toimii kunnan lukuun.

Jätelain 126 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteen siirtoaasetusta taikka elohopea-asetusta tai sen nojalla annettua säännöstä, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa.

Jätelain 129 §:n 1 momentin mukaan valvontaviranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään tai kielletään.

Hallintolain 44 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan kirjallisesta päätöksestä on käytävä selvästi ilmi asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu.

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Jätelain 122 §:ssä säädetty valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus huomioiden päätös ei ole lainvastainen sillä perusteella, että päätöksen perusteena on käytetty Tampereen Vedeltä saatuja tietoja.

Tampereen yhdyskuntalautakunnan jätehuoltojaosto (nykyisin alueellinen jätehuoltolautakunta) on jätelain 23 §:n tarkoittamana kunnan jätehuoltoviranomaisena määrännyt, että sen toimialueella sako- ja umpikaivolietteiden (nykyisin saostus- ja umpisäiliöliete) kiinteistöittäinen kuljetus toteutetaan Nokiaa lukuun ottamatta kunnan järjestämänä kuljetuksena.

Alueellisen jätehuoltolautakunnan tietoon on tullut, että edellä mainitun päätöksen vastaisesti asumisessa syntyvien saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljettamista ovat jatkaneet muutkin kuin Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kilpailuttamat yritykset. Tämän johdosta alueellinen jätehuoltolautakunta on pyytänyt ELY-keskusta laittamaan vireille valvontamääräystä koskevan asian jätelain 36 §:n noudattamiseksi.

ELY-keskus on valituksenalaisessa päätöksessään kohdistanut saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljettamisen lopettamista koskevan velvoitteen ja sen tehosteeksi asetetun uhkasakon yksinomaan [REDACTED]. Kaupparekisteriotteesta ilmenee, että yksityinen elinkeinonharjoittaja [REDACTED] harjoittaa muun ohella jätehuoltotoimintaa toiminimellä [REDACTED]. Hallinto-oikeus katsoo, ettei päätöksessä käytetty nimi [REDACTED] ole sekoitettavissa yhdistettyä kasvinviljelyä ja kotieläintaloutta harjoittaviin verotusyhtymiin, joissa [REDACTED] on osakkaana. Kun otetaan lisäksi huomioon, että yhtymät eivät ole erillisiä oikeushenkilöitä, yhtymä-sanana käyttämisestä huolimatta päätöksestä on katsottava riittävän selkeästi ilmenevän, että asiaosainen, johon päätös kohdistuu, on [REDACTED].

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2018/851 on saatettu kansallisesti voimaan 19.7.2021 jätelain muuttamisesta annetulla lailla

(714/2021). Direktiivin määritelmän mukaan yhdyskuntajäte ei kata sakokaivoista sekä viemäriverkosta ja viemärivereden käsittelystä peräisin olevaa jätettä. Kyseisten jätteiden kuljetusten järjestämistapa on direktiivissä kuitenkin jätetty kansallisen lainsäätäjän harkinnan varaan. Direktiivin voimaantulolla ja direktiivin sisältämällä yhdyskuntajätteen määritelmällä ei siten ole ollut vaikutusta saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuollon järjestämiseen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on 7.10.2014 antamallaan päätöksellä numero 14/0626/ hylännyt Tampereen yhdyskuntalautakunnan jätehuoltojaoston päätöksestä 24.4.2013 § 18 tehdyn valituksen. Päätös on lainvoimainen. Hallinto-oikeus ei voi tutkia päätöksen lainmukaisuutta uudelleen.

Asiakirjoista ilmenee, että valittaja on kuljettanut asumisessa syntyviä saostus- ja umpisäiliölietteitä, vaikka hän ei ole ollut Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kilpailuttama toimija eli jätelain 36 §:n 2 momentin mukainen kunnan lukuun toimiva kuljettaja. ELY-keskuksella on siten ollut laissa säädetyt perusteet asettaa valittajalle valituksenalaisen päätöksen mukainen päävelvoite ja asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakko. Asiaa ei ole syytä arvioida toisin valittajan esittämistä huoltovarmuuteen liittyvistä syistä tai sen johdosta, että kaivojen tyhjennyksiin on sisältynyt korjaus- ja huoltotöitä tai neuvontaa. Päätöksen ei voida katsoa olevan myöskään Rooman sopimuksen tai Suomen perustuslain vastainen. Päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen. Päätöstä ei ole syytä kumota. Valituksessa mainitut korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut eivät anna aiheutta arvioida asiaa toisin.

Oikeudenkäyntikulut

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että valittaja joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan mukaan lukien oikeudenkäyntimaksu.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Jätelaki 122 §
Uhkasakkolaki 6 § 1 momentti, 7 § 1 momentti, 8 § ja 9 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 95 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (hallintovalitus, valituslupa).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Maarit Tiihonen

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Maria Jokinen ja Maarit Tiihonen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	 saantitodistuksin
Jäljennös	Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sähköpostitse
Tiedoksi	Tampereen alueellinen jätehuoltolautakunta sähköpostitse
Oikeudenkäyntimaksu	270 euroa, laskutetaan myöhemmin

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinnumero: 029 56 42210
Faksi: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

23.09.2024

Dnro 2476/03.04.04.04.19/2022

Asia

Jätelain mukaista hallintopakkoa koskeva valitus

Valittaja

[REDACTED]

Päätös, josta valitetaan

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös 14.9.2022, PIRELY/68/2020

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) on jätelain 126 §:n nojalla määrännyt, että [REDACTED] on lopetettava asumisessa syntyvien sako- ja umpikaivolietteiden kuljettaminen yhden kuukauden kuluttua todisteellisen tiedoksisaannin vastaanottamisesta.

ELY-keskus on asettanut päalvelvoitteen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon, jonka kiinteänä peruseränä on 2 000 euroa. Lisäeränä on 500 euroa jokaiselta alkavalta kuukaudelta velvoitteen laiminlyönnin jatkuessa asetetun määrääjän jälkeen.

Päätöksen perustelujen mukaan alueellisen jätehuoltolautakunnan toimialueella on siirrytty kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen asumisessa syntyvien sako- ja umpikaivolietteiden osalta 1.1.2017 alkaen. Jätehuoltoviranomaisen tietoon on tullut, että asumisessa syntyviä sako- ja umpikaivolietteitä kuljettavat muutkin kuin Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kilpailuttamat kuljettajat. Sastamalan Vedeltä saatujen tietojen perusteella [REDACTED] ei ole noudattanut annettua kehotusta lopettaa kuljetuksia eikä ole esittänyt pätevää syytä menettelylleen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Päätös on kumottava ja päätöksen täytäntöönpano on kiellettävä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2018/85 yhdyskuntajätteen määritelmästä on poistettu sako- ja umpikaivolietteet. Direktiivi olisi pitänyt implementoida Suomen lainsäädäntöön viimeistään 5.7.2020, mutta se on implementoitu vasta 1.9.2022. Ajalla 5.7.2021–1.9.2022 on tullut noudattaa

direktiivin säännöksiä siltä osin, kuin Suomen tuolloin voimassa olleessa jätelaissa on säädetty toisin. Edellä todetun perusteella jätehuoltoviranomaisella ei ole ollut yksinoikeutta järjestää sako- ja umpikaivolietteen kuljetuksia eikä ELY-keskus ole voinut kehottaa lopettamaan asumisessa syntyvien sako- ja umpikaivolietteiden kuljettamista.

ELY-keskuksen päätös loukkaa valittajan yhdenvertaisuutta, sillä uhkasakkovaatimuksen perusteena olevaa kehotusta ei ole annettu tiedoksi kaikille sako- ja umpikaivolietettä Pirkanmaan alueella harjoittaville yrityksille.

Lausunnot ja selitykset

ELY-keskus on antamassaan lausunnossa todennut, että kehotus on annettu tiedoksi siinä velvoitetulle taholle eikä muilla Pirkanmaan alueella sako- ja umpikaivolietettä kuljettavilla yrityksillä ole ollut kulloisessakin kehotusasiassa asianosaisuutta.

Valittaja on antamassaan selityksessä todennut muun ohella, että Rooman sopimus ja Suomen perustuslaki kieltävät yritystoiminnan rajoittamisen.

Hallinto-oikeuden välipäätös

Hallinto-oikeus on 8.12.2022 antamallaan välipäätöksellä H2495/2022 jättänyt tutkimatta valittajan täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Ajan kulumisen vuoksi hallinto-oikeus pidentää päävelvoitteelle asetettua määräaikaa siten, että velvoitetta on noudatettava kuukauden kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Jätelain 36 §:n 1 momentin mukaan kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu (*kunnan järjestämä jätteenkuljetus*). Pykälän 2 momentin mukaan jätteen saa kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ottaa kuljettavakseen vain kunta tai jätteen kuljettaja, joka toimii kunnan lukuun.

Jätelain 126 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa.

Jätelain 129 §:n 1 momentin mukaan valvontaviranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään tai kielletään.

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Tampereen alueellisen jätehuoltolautakunnan toimialueella Nokiaa lukuun ottamatta on saostus- ja umpisäiliölietteiden osalta voimassa kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Alueellisen jätehuoltolautakunnan tietoon on tullut, että asumisessa syntyvien saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljettamista ovat hoitaneet muutkin, kuin Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kilpailuttamat yritykset. Tämän johdosta alueellinen jätehuoltolautakunta on pyytänyt ELY-keskusta laittamaan vireille ilmoittamiensa yritysten osalta valvontamääräystä koskevan asian jätelain 36 §:n noudattamiseksi.

Valittaja on valituskirjelmässään vedonnut siihen, että saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusten järjestämistapaa koskeva kansallinen oikeustila olisi muuttunut Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2018/85 johdosta, koska direktiiviin kirjattuun yhdyskuntajätteen määritelmään ei enää sisälly saostus- ja umpisäiliölietteitä. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2018/851 on saatettu kansallisesti voimaan 19.7.2021 jätelain muuttamisesta annetulla lailla (714/2021). Direktiivin määritelmän mukaan yhdyskuntajäte ei kata sakokaivoista sekä viemäriverkosta ja viemärivereden käsittelystä peräisin olevaa jätettä. Kyseisten jätteiden kuljetusten järjestämistapa on direktiivissä kuitenkin jätetty kansallisen lainsäätäjän harkinnan varaan. Direktiivin voimaantulolla ja direktiivin sisältämällä yhdyskuntajätteen määritelmällä ei siten ole ollut vaikutusta saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuollon järjestämiseen.

ELY-keskus on jätelain 24 §:n nojalla toimivaltainen valvomaan jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Asiakirjoista ilmenee, että valittaja ei ole noudattanut ELY-keskuksen kehoitusta saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusten lopettamisesta annettuun määräaikaan mennessä. Näin ollen ELY-keskuksella on ollut laissa säädetyt perusteet asettaa valittajalle valituksenalaisen päätöksen mukainen päävelvoite ja asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakko. Asiassa ei ole myöskään ilmennyt, että valittajaa olisi asian käsittelyssä kohdeltu yhdenvertaisuusperiaatteen vastaisesti. Päätöksen ei voida katsoa olevan myöskään Rooman sopimuksen tai Suomen perustuslain vastainen.

Päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Uhkasakkolaki 6 §, 7 § 1 momentti, 8 § ja 9 §
Hallintolaki 6 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (hallintovalitus, valituslupa).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Maarit Tiihonen

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Maria Jokinen ja Maarit Tiihonen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	 saantitodistuksin
Jäljennös	Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sähköpostitse
Tiedoksi	Tampereen alueellinen jätehuoltolautakunta sähköpostitse
Oikeudenkäyntimaksu	270 euroa, laskutetaan myöhemmin

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinnumero: 029 56 42210
Faksi: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soitettaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

20.09.2024

Dnro 2424/03.04.04.04.19/2022

Asia Jätelain mukaista hallintopakkoa koskeva valitus

Valittaja [REDACTED]

Päätös, josta valitetaan

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös 14.9.2022, PIRELY/71/2020

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) on jätelain 126 §:n nojalla määrännyt, että [REDACTED] on lopetettava asumisessa syntyvien sako- ja umpikaivolietteiden kuljettaminen yhden kuukauden kuluttua todisteellisen tiedoksisaannin vastaanottamisesta.

ELY-keskus on asettanut päävelvoitteen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon, jonka kiinteänä peruseränä on 2 000 euroa. Lisäeränä on 500 euroa jokaiselta alkavalta kuukaudelta velvoitteen laiminlyönnin jatkuessa asetetun määrääjän jälkeen.

Päätöksen perustelujen mukaan alueellisen jätehuoltolautakunnan toimialueella on siirrytty kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen asumisessa syntyvien sako- ja umpikaivolietteiden osalta 1.1.2017 alkaen. Jätehuoltoviranomaisen tietoon on tullut, että asumisessa syntyviä sako- ja umpikaivolietteitä kuljettavat päätöksen vastaisesti muutkin kuin Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kilpailuttamat kuljettajat. Pälkäneen kunnalta saatujen tietojen mukaan [REDACTED] ei ole noudattanut annettua kehotusta lopettaa kuljetuksia eikä ole esittänyt pätevää syytä laiminlyönnilleen.

Käsittely hallinto-oikeudessa

Vaativukset hallinto-oikeudessa

Päätös on kumottava.

Valittaja on valituskirjelmässään todennut, että se lopettaa toistaiseksi asumisessa syntyvien sako- ja umpikaivolietteiden kuljettamisen. Asiasta on ilmoitettu Sydän-Hämeen lehdessä 19.10.2022. Valittaja on perustellut

yksityisten kiinteistöjen sako- ja umpikaivolietteidien kuljettamista yrityksen työntekijän toimeentuloon liittyvillä syillä.

Valittaja on pyytänyt ohjeistusta sako- ja umpikaivolietteidien kuljettamiseen koskien maatalousyrittäjiä ja yksityishenkilön kanssa samassa kiinteistössä toimivaa yritystä.

Lausunnot ja selitykset

ELY-keskus on lausunnossaan todennut, että valituksenalaisen päätöksen mukaista uhkasakkoa ei ole syytä tuomita, mikäli toimija ei kuljeta enää asumisessa syntyviä sako- ja umpikaivolietteitä.

Valittajalle on varattu tilaisuus selityksen antamiseen. Selitystä ei ole annettu.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Ajan kulumisen vuoksi hallinto-oikeus pidentää päävelvoitteelle asetettua määräaikaa siten, että velvoitetta on noudatettava kuukauden kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Jätelain 36 §:n 1 momentin mukaan kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu. Pykälän 2 momentin mukaan jätteen saa kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ottaa kuljetettavakseen vain kunta tai jätteen kuljettaja, joka toimii kunnan lukuun.

Jätelain 126 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteen siirtoasetusta taikka elohopea-asetusta tai sen nojalla annettua säännöstä, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa.

Jätelain 129 §:n 1 momentin mukaan valvontaviranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään tai kielletään.

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Tampereen yhdyskuntalautakunnan jätehuoltojaosto on päätöksellään 24.4.2013 § 18 määrännyt, että muun muassa Pälkäneen kunnan alueella sako- ja umpikaivolietteen (nykyään saostus- ja umpisäiliöliete) kiinteistöittäinen kuljetus toteutetaan 1.1.2017 alkaen kunnan järjestämänä kuljetuksena.

Asiakirjoista ja valituksesta ilmenee, että valittajayhtiö on kuljettanut asumisessa syntyviä saostus- ja umpisäiliölietteitä, vaikka se ei ole ollut Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kilpailuttama kuljettaja eli jätelain 36 §:n 2 momentin mukainen kunnan lukuun toimiva kuljettaja. Näin ollen ELY-keskus on voinut velvoittaa valittajan lopettamaan kyseisten lietteiden kuljettamisen annettuun määräaikaan mennessä ja asettaa veloitteen tehosteeksi uhkasakon. Asiaa ei ole arvioitava toisin sen johdosta, että valittaja on valitusvaiheessa tuonut esille lopettavansa kielletyn kuljetustoiminnan. ELY-keskuksen päätöksessä ei ole ollut vielä kyse uhkasakon tuomitsemisesta maksettavaksi. Päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen.

Hallinto-oikeudella ei ole toimivaltaa antaa valittajan pyytämää yleistä ohjeistusta siitä, milloin lietettä on pidettävä muualla kuin asumisessa syntyneenä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Jätelaki 129 § 3 mom
Uhkasakkolaki 6 §, 7 § 1 mom, 8 § ja 9 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (hallintovalitus, valituslupa).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Maarit Tiihonen

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Ria Savolainen ja Maarit Tiihonen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	 saantitodistuksin
Jäljennös	Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sähköpostitse
Tiedoksi	Tampereen alueellinen jätehuoltolautakunta sähköpostitse
Oikeudenkäyntimaksu	270 euroa, laskutetaan myöhemmin

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinnumero: 029 56 42210
Faksi: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>